

ŚREMSKI

GAZETA RADY MIEJSKO - GMINNEJ PRON W ŚREMIE

NR 11 (41)

ROK IV

LISTOPAD

1987

CENA 20 ZŁ

W numerze

★ 80 lat „wodociągów” ★ radni o ochronie środowiska ★ sylwetka Czesława Walkowiaka ★ człowiek kulturalny ★ ścieżki pamięci ★ portowe refleksje, czyli benefis rzemiosła

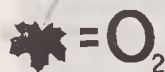
29 listopada

„...Ważkie decyzje, będące kontynuacją podjętej u progu lat osiemdziesiątych socjalistycznej odnowy, określające dalsze losy narodu i państwa, wymagają wiążącego wypowiedzenia się wszystkich obywateli.

Taki jest właśnie cel ogólnopolskiego referendum, które zostanie przeprowadzone 29 listopada tego roku. Jego wyniki mogą stać się podstawą nowej umowy społecznej, rozszerzającej formułę narodowego porozumienia”.

Z uchwały Rady Krajowej Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego w sprawie udziału PRON w kampanii poprzedzającej ogólnokrajowe referendum.

RADNI O OCHRONIE ŚRODOWISKA

Dobrze, że choć przedszkolacy

27 października odbyło się posiedzenie Prezydium Rady Narodowej Miasta i Gminy Śrem z udziałem zaproszonych osób m. in. z Wydziału Planowania Przestrzennego oraz Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego z Poznania. Miało ono na celu analizę realizacji uchwały nr 68/86 zawierającej program ochrony środowiska na terenie gminy w latach 1986—90.

Informację o realizacji uchwały złożył Leszek Tomaszewski — kierownik Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami Urzędu Miasta i Gminy. Ożywiona dyskusja, jaka się po tym wywiązała, dotyczyła głównie dwóch tematów: wykonania możliwie jak najszybciej dokumentacji technicznej zieleni w strefie ochronnej Odlewni Żeliwa oraz zatwierdzenia lokalizacji wysypisk dla odwalu i szlamu z Odlewni Żeliwa.

Omawiana tematyka jest obecnie bardzo popularna. Jak z sarkazmem powiedział jeden z radnych, nawet przedszkolacy zajmują się ochroną środowiska. Myślę, że nieporządkiem była ta ironia. Nie można bowiem troski o ochronę środowiska „zarzucić” wielu dyrektorom śremskich zakładów pracy. Urząd MiG zobowiązał zakłady pracy do przygotowania programów ochrony środowiska. W przewidzianym terminie (do 30.IX.87) wpłynęło 6 informacji, a do końca października — 29 na 75 zakładów. Większość zawiera faktycznie tylko informację a nie programy ochrony. Tak więc nadzieja w przedszkolakach. Bo czego Jaś z młodu...

Oto niektóre ważniejsze aspekty realizowanej uchwały.

W zakresie ochrony zieleni znacznie ograniczono wycinkę drzew, w roku bieżącym zasadzono ok. 2000 drzew i 8000 krzewów.

Najwięcej problemów istnieje w zakresie gospodarki odpadami przemysłowymi i komunalnymi. Odlewnia Żeliwa jest największym producentem odpadów przemysłowych wśród zakładów naszego województwa (1985 — 124,6 tys. ton wg danych Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego). Przez 20 lat działalności zakładu nagromadziło się ich znaczne ilości. Do chwili obecnej zakład nie posiadał składowiska

z prawdziwego zdarzenia. Dopiero ostatnio wyznaczono lokalizację wysypisk w Pyszce i Nochowie. Jak się okazuje przedstawiciele Urzędu Wojewódzkiego mają duże zastrzeżenia do tych lokalizacji. Zdecydowane stanowisko Naczelnika MiG oraz części radnych na obecnym posiedzeniu spowoduje prawdopodobnie zatwierdzenie tych wysypisk. Musimy jednak jeszcze poczekać na ekspertyzy i dokumentację. Oby stało się to jak najszybciej. Dotychczas używane wysypiska mają być zrehabilitowane.

Przeciąga się także sprawa nowego wysypiska komunalnego w Górze, będziemy musieli poczekać na nie do przyszłego roku. Została przeprowadzona inwestycja wysypisk wiejskich, jest ich 17, do większości z nich są duże zastrzeżenia.

W zakresie ochrony wód powierzchniowych najważniejszą sprawą, jaką przeprowadzono, jest odcięcie ścieków dopływających do rzeki Pyszcą oraz renowacja stawu wiejskiego w Mechlinie.

W celu odprowadzenia i oczyszczania ścieków wykonano dalsze podłączenia zakładów pracy i niektórych ulic do kanalizacji sanitarnej. W najbliższych latach taką kanalizację otrzymają Pyszcą i Nochowo. Z uwagi na budowę nowego ujęcia wody w Kawczu (która rozpocząć się powinna w 1988 r.), planuje się przeprowadzenie kanalizacji sanitarnej w starej części miasta. Nic natomiast nie mówi się o rozbudowie części biologicznej oczyszczalni ścieków.

BENEFIS rzemiosła

Gdy zapraszałam naszych czytelników na lokalne targi, które miały towarzyszyć październikowej sesji rady narodowej poświęconej funkcjonowaniu handlu, sama nie bardzo wyobrażałam sobie, jak one będą wyglądać. Niektórzy twierdzili wręcz, że robi się wiele hałasu o nic. Po co komu jakieś lokalne targi, gdy pod bokiem — poznańskie, krajowe i międzynarodowe. A poza tym wiele innych giełd, wystaw, pokazów. Co to da?

● **Co to więc dało?** — zwracam się do Zastępcy Naczelnika Miasta i Gminy Andrzeja Ratajczaka. — Czy były to rzeczywiście targi?

— Może nie w pełnym tego słowa znaczeniu, bo przede wszystkim jednak wystawa. Ale przedsięwzięcie udało się, spełniło nasze oczekiwania. Chodziło nam głównie o to, by zaprezentować całą lokalną produkcję śremskiemu społeczeństwu, a przede wszystkim... naszym handlowcom. Bo większość z nich działa do tej pory na zasadzie „Cudze chwalicie, swego nie znacie”. Tak więc mieli okazję to swoje poznać i... pochwalić.

● **W ogóle ta wystawa stała się benefisem rzemiosła. Przedstawili tak bogatą ofertę...**

— Faktycznie, zaprezentowali się bardzo interesująco. Większość zwiedzających po raz pierwszy dowiedziała się, jak szeroką działalność usługową i produkcyjną prowadzą nasi rzemieślnicy. Uspołecznione jednostki budowlane zawarły wstępne porozumienia z rzemieślnikami, co powinno w przyszłym roku zaowocować.

● **Zwiedzających, jak widziałam, było wielu.**

— Rzeczywiście, szczególnie dużo młodzieży. Niektórzy dziwili się bardzo widząc eksportową produkcję „Warty”, „Włókniarza”, „Polimeru”.

● **A mnie zaskoczył fakt, że Spółdzielnia Pracy Usług Wielobranżowych handluje z Domami Centrum m.in. w Łodzi, Warszawie, Wrocławiu, z Koszalinem, Kielcami, Jaworzyną Śląską i kilkunastoma jeszcze miastami, ale nie ma wśród nich Śremu.**

— Właśnie po to, żeby taka sytuacja nie powtórzyła się, zrobiliśmy te lokalne targi. Co prawda nie był to najszczęśliwszy mo-

Pieczyno Z. Wolarczyka i wyroby wędliniarskie T. Rzepki są smaczne nie tylko z okazji targów. Fot. Z. Szmidt

ment, bo już po targach krajowych, gdzie sprzedano większość produkcji, ale nasze zakłady zmobilizowały się i również tutaj zawarto kilka transakcji, między innymi SPUW z Arpitem i „Spolem”, „Włókniarz” — z Arpitem i Otxemem, „Warta” z Otxemem. Powstały stoiska patronackie: w sklepie przy ul. Kasprzaka — „Warty”, w sportowym — „Polsportu”.

● **Czy znaleźli się niezadowoleni?**

— W zasadzie nie. Bo handlowcy i producenci zgodnie uznali, że tego typu impreza jest bardzo pożyteczna i należy ją kontynuować. W przyszłym roku na pewno przygotujemy ją przed targami krajowymi. No i urozmaicimy, ale o tym za wcześnie mówić.

A jeśli chodzi o tych zawiedzionych; nikt nie skorzystał z oferty Centralnej Spółdzielni Ogrodniczo-Pszczelarskiej ze Środy — hurtowych zakupów owoców i warzyw na jesień. Ani związki zawodowe, ani rady pracownicze. Trochę to dziwi.

● **Koszty tej imprezy?**

— Wszystkie pokryli wystawcy w ramach reklamy. Pomieszczenie natomiast, bezpłatnie, bardzo dobrze przygotowane wraz z całym otoczeniem, udostępniła Spółdzielnia Mieszkaniowa, był to teren jej Zakładu Budowlano-Remontowego. Wszystkim, którzy przyczynili się do sprawnego przebiegu imprezy, serdecznie dziękuję.

● **A ja mam nadzieję, że ani producenci, ani handlowcy nie spoczną na laurach.**

— Cóż, do tej pory między innymi z powodu niewiedzy i braku wyobraźni niektórych handlowców cierpiał klient. Jestem przekonany, że ta sytuacja na pewno się zmieni. Z.

S.I. „Warta” produkuje także (w kooperacji z „Wamelem” Warszawa) wierzchni uzwojone Fot. Z. Szmidt

OGŁOSZENIE

Urząd Miasta i Gminy Śrem zatrudni technika z zakresu remontu i eksploatacji dróg.

Szczegółowych informacji udziela Wydział Ogólno-Organizacyjny - Śrem, ul. Mickiewicza 17 pokój nr 11, telefon 43-91 w. 222.

Dobrze, że choć przedszkolacy

dak. ze str. 1

Znaczne efekty w ostatnim okresie osiągnięto w zakresie ochrony powietrza; szczególnie w Odlewni Żeliwa poprzez zastosowanie nowych technologii i zmian organizacyjnych. W tym roku powinna nastąpić dalsza poprawa, szczególnie w zmniejszeniu emisji dwutlenku siarki w wyniku stop-

niowego zastępowania mazutu przez gaz ziemny. Niestety, pozostałe zakłady pracy nie wykazują większego zainteresowania tym problemem. Tak więc w dalszym ciągu znajdujemy się na czele województwa poznańskiego pod względem emisji pyłów i gazów.

Przysłuchując się wypowiedziom podczas tego spotkania i wielu innym dyskusjom — na temat i bez tematu — dochodzę do wniosku, że w gruncie rzeczy nikt nikomu

nie rzuca kłód pod nogi, by w ten sposób uniemożliwić podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska. Główną przeszkodą jest... brak wyobraźni, który powoduje, że zbyt wielu ludzi nie słyszy dość już przez cięż głośniego alarmu dotyczącego środowiska przyrodniczego. Zbyt dużo jest jeszcze osób, które wierzą, że „nie będzie nas, będzie las”. Znosi się, że pozostaniemy bez lasu.

Zbigniew Szmidt

80 LAT

śremskich „wodociągów”

Deficyt wody, niesprawne oczyszczalnie ścieków zatruwających środowisko, dzięki wysypiska, niesystematyczne wywożenie śmieci — to zмога wielu miast i miasteczek. Szczególnie ważną sprawą dla społeczeństwa jest zaopatrzenie miast w wodę. Inna rzecz to fakt, że wielu ludzi jakby nie zdawało sobie sprawy z istniejących niedoborów wody. Świadczy o tym nadmierny poziom jej zużycia. Wody u nas się nie oszczędza. Polskie normy przewidują jej zużycie od 80 do 185 litrów na dobę (w zależności od wyposażenia mieszkań), a średni krajowy wskaźnik to 214 litrów na dobę na jednego mieszkańca.

A jak to wygląda w Śremie, jaki jest powód okresowych braków wody, jakie są możliwości zaopatrzenia miasta w wodę?

Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Zakład w Śremie. Tu mogę usłyszeć odpowiedzi na wiele tego rodzaju pytań. Odpowiada zaś dyrektor Zakładu, inż. Eugeniusz Wysocki, pracujący w „wodociągach” 25 lat.

— Te popularnie zwane „wodociągi” to m.in.: przepompownia wody — nowoczesny obiekt dostarczający wodę na osiedle Jeziorany, stacja uzdatniania, wieża wodociągowa wybudowana w 1910 roku i czyn-

na do dziś, z której zasilana jest lewobrzeżna część miasta, ponad 20 studni głębinowych, z których czerpana jest woda i po obróbce technologicznej wtłaczana w sieć wodociagową o długości blisko 42 km. Jest też sprawnie działająca oczyszczalnia ścieków, uważana za jedną z najlepszych w województwie.

● Z czego wynika często odczuwana przez nas posucha w kranach? Za mało mamy wody na cele komunalne, czy marnotrawimy ją bez potrzeby?

— Okresowe braki wody wynikają z powodu zbyt małych zdolności produkcyjnych

urządzeń uzdatniających. Obecne ujęcia zabezpieczają w pełni ilość wody potrzebnej miastu. Jej zużycie na jednego mieszkańca wynosi 159 litrów na dobę, z tego na Jezioranach 184, w pozostałych dzielnicach — 139. Zdolność naszych urządzeń uzdatniających wynosi 5400 m³ wody na dobę, produkujemy natomiast około 9000. Aby jednak zaspokoić potrzeby mieszkańców szczególnie w miesiącach letnich, należałoby produkować 11000 m³ wody w ciągu doby. Ponieważ znacznie przekraczamy zdolności produkcyjne urządzeń uzdatniających, woda zawiera dużo żelaza i manganu, co obniża jej jakość.

● Ile wody pobierają zakłady pracy?

— Zakłady przemysłowe około 1250 m³ na dobę, inne zakłady i instytucje prawie 4600 m³. To nadmierne zużycie. Stanowi ono m.in. przyczynę okresowych braków wody.

● Jaka jest pana opinia na temat stanu instalacji wodociągowej?

— Rurociągi przesyłowe i sieć rozdzielcza jest w dobrym stanie, wybudowana w całości po 1965 roku. Natomiast instalacja wewnątrz budynków wraz z armaturą — w złym. Dlatego występują nagminnie przecieki wody. Szacujemy, że z tego tytułu tracimy około 30% wody zużywanej przez mieszkańców.

● Nie ma sposobu, żeby te straty zmniejszyć?

— Zbyt niskie ceny wody nie sprzyjają

dok. na str. 4

Jest to drugie tak zaszczytne wyróżnienie nadane przez Radę Państwa śremskiemu pedagogowi. Wcześniej otrzymał je mgr Mieczysław Perliński.

Co mieści się w słowach „wybitne zasługi w długoletniej pracy pedagogicznej i naukowej” w odniesieniu do Czesława Walkowiaka? Krótko można odpowiedzieć: 46 lat pedagogicznej pracy w różnych typach szkół, kierowanie placówkami oświatowymi, popularyzacja wiedzy, nieprzerwana obywatelska aktywność w środowisku. Szczegóły zabrały nam w toku rozmowy ponad trzy godziny.

Pochodzi z wielkopolskiej rodziny robotniczej, która doświadczyła trudów emigracyjnej tułaczki za chlebem. Ojciec doker, pracował w porcie w Hamburgu, gdzie też urodził się w 1911 r. syn Czesław. Po zakończeniu wojny w 1918 r. wracają do ojczyzny i kupują małe gospodarstwo rolne w Mórce k. Śremu. Młody Czesław chodząc

do szkoły powszechnej zwrócił na siebie uwagę nauczyciela Klichowskiego, który namówił rodziców, by dalej kształcili syna w zawodzie nauczycielskim. Tak też się stało i w 1926 r. Cz. Walkowiak wstąpił do Państwowego Seminarium Nauczycielskiego Męskiego w Koźminie. Dyplom nauczyciela szkół powszechnych uzyskał po pięciu latach nauki. Miał duże chęci pójść na studia uniwersyteckie, ale ukończenie seminarium nauczycielskiego nie dawało wówczas takich formalnych uprawnień. Stał więc problem znalezienia pracy. W poznajskim było to niemożliwe. Otrzymał skierowanie do Rzeczycy — aż w powiecie Równe Wołyńskie. Potem były kolejno szkoły w Dulebach, Daniczowie i prowadzenie 7-klasówki w Starożukowie. Nie była to praca łatwa ani bezpieczna. Pogranicze Wołynia i Polesia było targane często waśniami narodowościowymi. W jednej szkole zdarzyło się na przykład, że uczył w klasie, w której siedzieli razem uczniowie 5 narodowości i 9 wyznań! Dobre wyniki pracy i chęć dokończenia się pozwoliły Cz. Walkowiakowi na ukończenie we Lwowie (1937 r.) Państwowego Wyższego Kursu Nauczycielskiego ze specjalnością geogra-

Za wybitne zasługi

„Za wybitne zasługi w długoletniej pracy pedagogicznej i naukowej Rada Państwa nadaje tytuł honorowy Zasłużony Nauczyciel Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej CZESŁAWOWI WALKOWIAKOWI”.

Warszawa, 16.IX.1987 r.

PRZEWODNICZĄCY RADY PAŃSTWA
(—) Wojciech Jaruzelski

fii i przyrody. Z Wołynia musiał uciekać 17 września 1939 r. Do Mórki droga wiodła przez Bug, Chelm, Łęczycę, Parczew, Górę Kalwarię, Łódź, Wrocław, Krotoszyn — w większości fikcyjnie. Ciężka choroba i załatwienie fikcyjnych papierów pracy u bratkarza uchroniły go przed wywozem na przymusowe roboty do Niemiec. Całą okupację pomagał ojcu w gospodarstwie, a że udało się ukryć radio, prowadził nastłuch i wymieniał informacje z komórką konspiracyjnego ruchu oporu w Dolsku. Po wyzwoleniu w 1945 r. szybko zorganizował i otworzył szkołę w Mórce, a następnie szkołę zbiorczą dla kilku wsi w Melpinie. Od stycznia 1946 r. do czerwca 1972 r. kierował Szkołą Podstawową w Krzyżanowie. Mimo odpowiedzialnej funkcji zawodowej nie wahał się podjąć studiów socjologicznych na UAM w Poznaniu (1947—1950 r.). Trzy lata poświęcił na pracę w administracji oświatowej, kierując referatem szkolenia podstawowego i specjalnego w Wydziale Oświaty w Śremie. Dwa lata był dyrektorem Szkoły Podstawowej nr 2 w Śremie, przed przejściem na emeryturę w 1974 r. Jest to emerytura w pełnym słowie czynna,

dok. na str. 4

oszczędzaniu, nie mobilizują też użytkowników i administracji budynków do prawidłowej konserwacji urządzeń.

● **Specjaliści twierdzą, iż w ten sposób można zmniejszyć zużycie wody o 25%.** Do tego usunąć wycieki wody z nieszczelnych kranów, spluczek w mieszkaniach, zakładach pracy... W tych ostatnich można przede wszystkim wprowadzić obiegi wody zamknięte i wtórne. I zastosować wodomierze, jak ma to miejsce w innych krajach.

— W Śremie nie stosuje się zamkniętych obiegów wody komunalnej, co powoduje niepotrzebnie większe jej zużycie. Przynajmniej niektóre zakłady mogłyby takie obiegi wprowadzić. A wodomierzy nie możemy zainstalować z prozaicznego powodu: produkujemy ich zbyt mało.

● **Niedawno obchodziliście 80 rocznicę istnienia wodociągów w naszym mieście.** To

kawał historii, a woda jak płynęła, tak płynie. Dużą w tym zasługą pracowników waszego Zakładu.

— Załoga liczy 117 pracowników, z tego w Śremie pracuje ich 87. Pozostali są zatrudnieni w naszych oddziałach w Środzie, Miłosławiu, Kórniku, Książu, Czempiniu i Dolsku. Załoga jest stabilna, pracowita, godna uznania. Ich praca jest bardzo ciężka i niewdzięczna, niebezpieczna dla zdrowia ze względu na głębokie kanały, wilgoć, pracę na powietrzu — zimą i latem. Do wyróżniających się pracowników należą: Maria Kozłowska, M. Wachowicz, M. Miśniury, A. Kosmański, J. Włodarkiewicz, J. Kania, A. Maćkowiak, M. Taciak, H. Rozmysłowski, A. Szczepaniak, Z. Tomiński.

● **Jakie, wobec dużego rozwoju budownictwa mieszkaniowego w naszym mieście, macie plany na przyszłość?**

— Jeżeli w najbliższym okresie nie przystąpi się do budowy nowego ujęcia i stacji uzdatniania wody, to realizacja dalszych etapów budownictwa mieszkaniowe-

go zostanie zahamowana, właśnie z powodu braku wody. Obecnie trwają prace nad dokumentacją, a nasz Kombinat Budownictwa Ogólnego jest gotów zacząć realizować to zadanie.

Rozmawiał
Gabriel Jasiński

W październiku odbyły się uroczystości 80-lecia istnienia w Śremie wodociągu. Uczestniczyli w nich pracownicy Zakładu, przedstawiciele władz polityczno-administracyjnych, Ogólnopolskiej Federacji Związków Zawodowych Wodociągów i Kanalizacji 80 letnią historię przedstawił najstarszy pracownik Zakładu WPWiK Stanisław Madajka.

Odnaki resortowe „Zasłużony pracownik gospodarki komunalnej” otrzymali: A. Kozłowski, G. Stefaniak, T. Wiśniewski, 34 pracownikom wręczono dyplomy i nagrody pieniężne.

G.J.

od redakcji do redakcji

Otrzymał list od Zastępcy Dyrektora Odlewni Żeliwa ds. Modernizacji i Administracji Władysława Bilewskiego stanowiący odpowiedź na artykuł „Deser truskawkowo-olowiany wykreślony z jadłospisu” (GŚ nr 9/87). Ze względu na długość cyklu produkcyjnego naszej gazety do tematu wrócimy w następnym numerze.

★ ★ ★

W kwietniu 1988 roku, z okazji 10 rocznicy nadania Zespołowi Szkół Zawodowych w Śremie imienia Stanisława Chudoby, szkoła otrzymała sztandar. Na ten cel zbierają środki finansowe młodzież, rodzice, nauczyciele.

Komitet fundacji sztandaru zwraca się do absolwentów szkoły, zakładów pracy, instytucji o wsparcie funduszu na kupno sztandaru. Wpłaty prosimy przekazywać na konto w Banku Spółdzielczym w Śremie numer 3001-132-3 z dopiskiem „Fundacja — sztandar”.

★ ★ ★

Dziękujemy za pozdrowienia nadesłane z Bytomia z III Ogólnopolskiego Turnieju Klubów Kibica w halowej piłce nożnej przez Klub Sympatyków KKS „Lech” Poznań w Śremie.

Za wybitne zasługi

dokończenie ze str. 3

jako że nie zerwał kontaktu ze szkołą i młodzieżą. Służy i dziś wiedzą i doświadczeniem uczniom Zespołu Szkół Zawodowych im. St. Chudoby w Śremie.

Czesław Walkowiak wyraża z przekonaniem i naciskiem pogląd, że nauczycielska służba społeczeństwu przenosi się także poza mury szkolne. Mówi się o tym: społecznikostwo, poświęcenie dla spraw ludzi i środowiska. Przykłady godne naśladowania wybieram z Jego wypowiedzi (a mogą to potwierdzić przez wieloletnią współpracę z Cz. Walkowiakiem), tak jednoznacznie określające aktywną obywatelską postawę. Od 1931 r. do dziś w Związku Nauczycielstwa Polskiego, z wieloletnim prezesowaniem Zarządowi Powiatowemu ZNP w Śremie. Przez 25 lat(!) wybierany radnym Powiatowej Rady Narodowej przewodniczył jej komisji oświaty i kultury. Delegat

na II Zjazd Krajowy ZNP. Członek PPS, a od 1948 r. PZPR. W działalności partyjnej najwięcej uwagi poświęcał zawsze problematyce ideologicznej i szkoleniowej. Organizator i współzałożyciel Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w powiecie śremskim (1952 r.), długoletni sekretarz i animator ruchu popularno-naukowego. Był członkiem Prezydium Zarządu Głównego TWP i nadal zasiada w Prezydium Zarządu Wojewódzkiego TWP w Poznaniu. Jest też czynnie obecny w Patriotycznym Ruchu Odrodzenia Narodowego. Od 11 lat wchodzi w skład Zarządu Towarzystwa Miłośników Śremu, twórca tradycyjnych spotkań — Wieczorów Piątkowych TMS.

Kiedy poprosiłem Czesława Walkowiaka o pokazanie odznaczeń i wyróżnień z uszeregowaniem szczególnie przez siebie cenionych, zobaczyłem na stole taką kolejność: Zasłużony Nauczyciel PRL, Krzyż Oficerski OOP, Krzyż Kawalerski OOP, Medal 10-lecia PRL, Złota Odznaka ZNP, Medal Ko-

misji Edukacji Narodowej, Odznaka „Przyjaciela Szkoły”, Odznaka Honorowa „Za zasługi dla Ziemi Śremskiej”. Dodać muszę jednak, że rejestr pełny obejmuje 20 orderów, medali i odznak. W grubej teczce ułożone są dyplomy, listy gratulacyjne i podziękowania od różnego szczebla władz, organizacji i towarzystw społecznych. Do tych symbolicznych wyróżnień Czesław Walkowiak dodaje nazwiska 6 swoich wychowanków, którzy wybrali zawód nauczycielski. Jest przekonany, że postępowanie, nowatorstwo, a nade wszystko autorytet pedagogiczny, który tak sobie ceni, stanął się ich udziałem i zawodowym przewodnikiem.

Po trzech godzinach zastanawialiśmy się jeszcze nad tematyką prelekcji w TWP i scenariuszem kolejnego, listopadowego Wieczoru Piątkowego Towarzystwa Miłośników Śremu. Pan Czesław po prostu tym żyje. Gratulować tylko, z szacunkiem i uznaniem.

Adam Podsiadły

kalendaryz REGIONALNY

- 1298 r. — Przy kościele parafialnym (obecnie farnym) założony został cmentarz.
- 1927 r. — Zmieniono nazwę ul. Koszarowej na ul. Czempiąską (obecnie ul. Gen. Wł. Sikorskiego).
- 1928 r. — Prywatna spółka autobusowa uruchomiła połączenie na linii: Gostyń-Dolsk-Śrem-Kórnik-Poznań. Autobusy odbywały 13 kursów dziennie.
- 1930 r. — Według podziału administracyjnego powiat śremski obejmował: 125 gmin wiejskich, 78 obwodów dworskich i 6 gmin miejskich.
- 1937 r. — Zmarł w wieku 77 lat Zdzisław Watta-Skrzydlewski, właściciel dóbr mechlińskich. W latach 1903—1925 członek Wydziału Powiatowego i Rady Powiatowej w Śremie. Położył duże osobiste zasługi w obronie praw ludu polskiego za czasów zaboru pruskiego.

ape.

Napisałem „prawdziwy”, bowiem pamiętam, że ongiś świętowało się jubileusz co 25 lat. A taki właśnie prawdziwy jubileusz, bo 75 lat swego istnienia, obchodzi w tym roku śremskie harcerstwo. Swoją rodowód polskie harcerstwo wywodzi z angielskiego skautingu, organizowanego w latach 1907—1908 przez Baden-Powella. Ten młodzieżowy ruch szybko dotarł do Polski, bo już w 1909 r. wszedł do programu wychowawczego „Sokoła” w Galicji, gdzie istniała wyjątkowa koniunktura polityczna dla Polaków, którzy niemal swobodnie mogli realizować swoje ambicje narodowe.

Jako datę powstania polskiego skautingu przyjmuje się dzień 22 maja 1911 r., kiedy to Komenda Skautowa, jeszcze zależna od lwowskiego „Sokoła Macierzy”, wydała swój pierwszy rozkaz utworzenia 4 drużyn skautowych we Lwowie. Po „Sokole” została zachowana tylko rogatywka.

Do Wielkopolski nowy ruch młodzieżowy dociera już w 1912 r. i w tym roku we wrześniu, jako jedna z pierwszych, powstaje konspiracyjnie z inicjatywy Towarzystwa Tomasza Zana w śremskim gimnazjum drużyna im. Przemysława. Kieruje nią Edmund Kaźmierczak z Psarskiego. W niecały rok później zaczyna w Śremie działać pozaszkolna drużyna im. Tadeusza Rejtana, zorganizowana przez Wincentego Wierzejewskiego. Entuzjazm z jakim młodzież garnęła się do skautingu można tłumaczyć jego atrakcyjnością: wprowadzenie do programu wyszkolenia wojskowego, szczególnie służby zwiadowczej, wyjście z murów miasta w przestrzeń, do lasu, na łono natury. Szczególnie w Polsce istniał podatny grunt dla rozwoju angielskiej organizacji. Młodzież buntująca się przeciwko zaborom w harcerstwie widziała realizację marzeń o niepodległości, o czynie powstańczym. Śremskim harcerzom szybko było dane zamienić w czyn swoje marzenia. Wielu członków drużyny im. T. Rejtana walczyło w Powstaniu Wielkopolskim 1918/19 r. Oddział łączności telefonicznej w śremskim batalionie powstańczym składał się głównie z harcerzy gimnazjalnego „Przemysława”, dowodził nimi Aleksander Sobolewski.

Odzyskanie niepodległości stworzyło harcerstwu bardzo dogodne warunki działania. We wrześniu 1919 r. powstała w gimnazjum nowa drużyna im. Tadeusza Kościuszki. Ale żywiołowy wzrost rozwój gimnazjalnego harcerstwa nastąpił w latach 1921—23, kiedy drużyna kierował Tadeusz Gawroński. Ilość członków zwiększyła się do 120, czyli co drugi gimnazjalista był harcerzem. Od tego zaczęto organizować coroczne obozy letnie. Żywiołowość ruchu harcerskiego potwierdza również taki fakt. Wiosną 1920 r.,

SENTYMENTY

Prawdziwy jubileusz

kiedy chodziłem do szkoły podstawowej, zwerbował mnie ktoś do nowo powstającej drużyny, którą organizował będący już poza szkołą Kollat. Nasza harcówka mieściła się na I piętrze w domu naprzeciw gazowni, skąd szliśmy na zajęcia terenowe w okolicy jeziora Starej Warty. Z nazwisk mojego zastępu zapamiętałem jedynie Seweryna Króla i Michała Wichlacza z ul. Franey i może jeszcze Mariana Polowczyka oraz Antoniego Wyszkwoskiego. Ale jakoś ta nasza drużyna nie bardzo się rozrastała. Widocznie starsi woleli wstępować do znanego dobrze „Rejtana”. Po letnich wakacjach nikt już o zbiórkach nie wspominał.

W 1925 r. powstała druga pozaszkolna drużyna im. Adama Mickiewicza. „Rozruszały się” również dziewczęta. Oprócz drużyny im. Emilii Plater istniały w początkach lat 30-tych dwie żeńskie drużyny przygotowawcze. Spośród harcerek wyróżniały się działaczki: Gustawa Reichertówna — komendantka hufca harcerek w Śremie, Mieczysława Gatniejewska — drużynowa „E. Plater”, A. Kieciówna i K. Olejniczakówna.

Długa jest lista śremskich działaczy harcerskich. Poza już poprzednimi wymienionymi zapamiętałem jeszcze następujących: Józef Bońda, Antoni Dymek, Gatniejewski, Al. Grzesiak, Tytus Jannecki — hufcowy harcerzy, St. Jurga, Władysław i Józef Szafranecy oraz profesorowie — Józef Kwaśniewski i Franciszek Maniowski.

Do niewątpliwych sukcesów śremskiego harcerstwa w okresie przedwojennym należą udane popisy gimnazjalnej orkiestry uczniowsko-harcerskiej na międzynarodowych złotych skautowych na Węgrzech i w Holandii. Prasa poznańska pisała „o orkiestrze harcerskiej, która w całej Europie Śrem rozslawiła”.

O harcerstwie pisałem już w „Głosie Śremskim” (nr 2/20), dlatego obecnie tylko szkiecoowo wspominam ten temat, ażeby przypomnieć o prawdziwym jubileuszu.

Marceli Szczęsny

Ścieżki pamięci

Każde miasto o wielowiekowej tradycji pozostawia swoje cmentarze, będące jakby zaklętą w mogiłach i pomnikach historią jego trwania, dokumentem wydarzeń oraz ludzkich żywotów i ich osiągnięć.

Cmentarzem, który ma tak wiele wspólnego z historią Śremu, jest cmentarz kościoła farnego. Przylega doń od północy na obszarze 3.780 m². Założony został w roku 1298. Ileż pokoleń śremskich znalazło tu wieczny spoczynek. Odczytujemy dla naszej pamięci nazwiska ludzi, co żyli tu kiedyś i pracowali, byli częścią śremskiej społeczności.

Grobowiec Święcickich. Tadeusza, doktora medycyny (1826—1872 r.), żony Doroty z Korytowskich — rodziców prof. Heliodora Święcickiego, pierwszego rektora Uniwersytetu Poznańskiego, wybitnego lekarza i naukowca, patrona biblioteki w Śremie. Pochowano w nim także bardzo młodo zmarłe dzieci Święcickich: Zofię, Marię, Ignacego i Jadwigę. Marian Wojtowski (zm. 1896 r.), obrońca prawa i notariusz w Śremie. Pochowany pod wysoką kolumną z Chrystusem, w grobie otoczonym łańcuchami. Pod płytą z czerwonego marmuru leży małżeństwo kupców Konopińskich. Józef Konopiński prowadził na przelomie wieków duży sklep towarów korzennych, był cenionym spelcznikiem w mieście. Aptekarza Zygmunta Brzezińskiego pochowano pod ściętą kolumną z białego piaskowca, na której wyryty został herb rodzinny. W okazałym i ciekawym architektonicznie grobowcu leżą prochy proboszcza śremskiego ks. Michała Menzla (zm. 1889 r.). W latach niewoli narodowej odważnego obrońcy praw Polaków i mowy ojczyźnej. Obok rodzina Broekere. Antoni — lekarz, bardzo czynny społecznik i filantrop, zmarły w Śremie w 1909 r.; jego żona Emilia z Wolańskich i dzieci — Halina, Władysław i Tadeusz. Pod rodzinnym symbolem — kołem młyńskim — leży rodzina Szczepskich. W środkowej części cmentarza murowane grobowce Ossowidzkich — dawnych właścicieli Zbrudzewa i Laudowiczów. Nieopodal pochowany został Wiktor Kozłowski, były organista, dyrygent chóru i muzyk tutejszej parafii przez lat 60. Grobowce starych i zasłużonych dla rozwoju miasta śremskich rodzin — Zwierzchowskich, Mietlińskich i Raszewskich. W pobliżu znalazła swoje miejsce Paula Wężykówna — pisarka i poetka. Przez wiele, wiele lat mieszkała i tworzyła w naszym mieście. Jej pamięć uwiecznia tablica ufundowana przez Związek Literatów Polskich w 1963 r.

Miejsce szczególne. Zbiorowa mogiła rozstrzelanych w 1939 r. obywateli miasta i okolicy. Na płycie napis: „W dniu lęku i trwogi złożyli życie swe na Rynku w Śremie w dniu 20 X 1939 r.”.

Fragment cmentarza
Fot. J. Tomyślak

W każdą rocznicę tragedii smutne bicie dzwonu farnego wywołuje nazwiska 19 ofiar egzekucji na Rynku i 12 w Starej Strzelnicy.

Symboliczny grób porucznika Feliksa Plecińskiego, syna właścicieli Grzymisławia k. Śremu. Poległ na barykadach Warszawy 27.IX.1944 roku. Blisko siebie pochowano zmarłe w Śremie, po trudach wielu lat niesienia pomocy bliźnim, siostry ze Zgromadzenia św. Elżbiety.

I znów groby znanych i powszechnie kiedyś i dziś szacowanych rodzin: Szelańców, Galeckich, Klemenskich, Służewskich, Iłskich, Paulów, Logów, Misiaków. Na chwilę zadumy stajemy przed mogiłą tak niedawno zmarłych — dr. Sury-Surzyńskiego, Józefa Szczepaniaka, Mieczysława Hołogi.

Przy murze kościoła farnego pochowano księży proboszczów: Józefa Kurzewskiego (zm. 1925 r.) i Edwarda Karwatę (zm. 1971 r.). Utrwalono na tablicach pamięć tych, którzy związani byli pracą duszpasterską z parafią śremską, a zmarłych w innych miejscowościach: ks. Piotra Wawrzyniaka, wielkiego patriotę, twórcę wielkopolskich spółek zarobkowych (zm. w Mogilnie w 1910 r.), ks. dr. Teodora Taczaka (proboszcza w Śremie w l. 1925—1930, zm. w Warszawie w 1941 r.), ks. Stanisława Michalskiego (zm. na wysiedleniu w Trzebuni woj. krakowskie w 1942 r.), ks. dziekana Jana Beiserta, zm. w 1923 r. (pochowany na cmentarzu staromiejskim w Śremie).

Cmentarze — pamięć i sumienie narodu. Nić historii ludzkiej oświetlana płomykami świec w dzień zaduszek. Przemijanie i trwanie.

Adam Podsiadły

Nie ma chyba takiej organizacji, towarzystwa, instytucji, zakładu pracy, które w swoim funkcjonowaniu, chociaż w minimalnym stopniu, nie zajmowałyby się działalnością kulturalną. Mało tego, każde z nich w swoich zapisach statutowych, regulaminach, uchwałach nadaje kulturze wysoką pozycję. Żeby podnieść rangę przedsiębiorstwa, szkoły czy jakiegokolwiek instytucji podaje się procent załogi uczestniczącej w przedsięwzięciach kulturalnych. Jednym tchem wymieniane są kwoty funduszu socjalnego, ile z tego przypada na wczasy pracownicze, wycieczki zakładowe, dzień kobiet, dzień dziecka itp. Podpisywane są umowy współpracy między różnymi organizacjami i instytucjami (np. „Zasady współpracy w rozwijaniu życia środowiska wiejskiego”, „Program wychowania estetycznego dzieci i młodości”, „Uchwała Rady OPZZ w sprawie zwiększenia działalności na rzecz aktywizacji kulturalnej ludzi pracy”) — a wszystko to w celu uszczęśliwienia kulturalnego człowieka. Każdą duszyczkę (albowiem kultura dotyczy przede wszystkim dusz ludzkich) wydzierają sobie domy kultury, teatry, kina, opery, biblioteki, instytucje, organizacje, zakłady pracy. Czasem dają nawet ludziom darmowe bilety wstępu, dopłacają do wycieczek i robią wszystko, żeby ON — człowiek kulturalny, zechciał skorzystać z proponowanych mu form spędzenia czasu. A ON nie chce.

Działacze kultury zastanawiają się nad sensownością swojej działalności skoro ludzi do kultury trzeba „ciągnąć wołami”. Na brak instytucji i placówek kultury oraz na brak propozycji kulturalnych nie możemy specjalnie narzekać. Ale samo ich istnienie nie rozwiązuje problemu, tak samo jak istnienie szkół, uniwersytetów nie powoduje, że człowiek staje się wykształcony. Potrzebny jest jeszcze jego — człowieka — wysiłek, motywacja do zdobywania wiedzy. Np. dobrze wyposażone biblioteki spełniają swoją rolę w podnoszeniu poziomu kulturalnego społeczeństwa wtedy, gdy czytelnicy wypożyczają i czytają książki. Człowiek kulturalny tworzy sam

Człowiek KULTURALNY

siebie poprzez zadanie sobie trudu i uczestnictwo w kulturze, już choćby przez oglądanie spektakli teatralnych, filmów, zwiedzanie muzeów, czytanie książek itd.

Każdy człowiek przez swoją aktywność kulturalną określa, co z tej dziedziny życia jest mu niezbędne do normalnego funkcjonowania w społeczeństwie. Dla jednych będzie to „spotkanie towarzyskie”, „U Janusza” bądź w „Kurancie”, czy też „Zagłobie” przy tradycyjnym kuflu (kuflach) piwa. Dla innych — siedzenie w domu i oglądanie programu telewizyjnego. Dla jeszcze innych czytanie książek, chodzenie do kina, teatru, amatorskie uprawianie pewnej dziedziny sztuki. Jedni przyjmują postawę całkowitego zrezygnowania i tła carmeny w kawiarni zadają sobie pytanie: „Co w tym Śremie można robić”? Często pytanie to stawiają retorycznie, nie próbując nawet czegokolwiek wymyślić. Inni, na przekór wszelkim trudnościom, aktywnie uczestniczą w większości wydarzeń kulturalnych, poszukują wartości, tworzą samego siebie — człowieka kulturalnego.

Rozmawiałem z uczniami klasy siódmej jednej ze śremskich szkół podstawowych. Okazało się, że przez cały dotychczasowy pobyt w szkole nie mieli okazji znaleźć się w teatrze i jeden tylko raz byli na wycieczce. Ktoś powie, że to nie zadanie szkoły. Między innymi szkoły też. Klania się tu program wychowania estetycznego dzieci i młodzieży. O tym jak można prawidłowo realizować ten program świadczyć może przykład Szkoły Podstawowej w Dalewie. Z dziećmi tej szkoły można dyskutować o przedstawieniach teatralnych oglądanych

w teatrach poznańskich, o imprezach dziecięcych i ciekawych miejscach Wielkopolski, które poznały dzięki wycieczkom. Dzieci zawdzięczają to dyrektorce szkoły, Jadwidzie Pająk, która jest bardzo częstym gościem Śremskiego Ośrodka Kultury, na bieżąco interesuje się jego propozycjami kulturalnymi i „na pniu” kupuje dzieciom wiekszość imprez. Podobną działalność, tyle że z uczniami Zespołu Szkół Zawodowych im. Chudoby, prowadzi Lidia Jabłońska, która systematycznie organizuje klasom wyjazdy do teatrów poznańskich. Często pod adresem Śremskiego Ośrodka Kultury zgłasza konkretne zapotrzebowanie na zorganizowanie określonej imprezy.

Pierwsza filia Śremskiego Ośrodka Kultury mogła powstać w Błociszewie, dlatego że właśnie tam znaleźli się ludzie, którym zależało na ożywieniu kulturalnym środowiska. Za utworzeniem Wiejskiego Domu Kultury w Błociszewie kryje się nie tylko Uchwała Rady Narodowej, ale także życielska postawa prezesa RSP w Błociszewie Henryka Malińskiego, zaangażowanie młodzieży, postawa państwa Haliny i Jerzego Antoniewiczów, godna prawdziwych działaczy kultury oraz konsekwentna działalność ŚOK i jego pracowników. Okazuje się, że działalność kulturalna polega także na sprzątnięciu pomieszczeń, malowaniu ścian, wycieraniu kurzu, praniu, prasowaniu i zawieszaniu firan. Społeczeństwo Błociszewa stoi przed szansą pozytywnego znaczenia siebie na mapie kulturalnej naszej gminy, tworzenia nowych tradycji i zwyczajów, zaproponowania własnego stylu spędzania czasu wolnego. Od kogo to zależy? Przede wszystkim od mieszkających tam ludzi. Od nich zależy, czy organizowane zabawy będą nazywane „sztachetówkami”, „chamówkami” czy też zasłyną z pełnej kultury i znakomitej rozrywki. Czy nie warto zapracować sobie na sformułowanie: „Tak jak w Błociszewie” — z uznaniem określające wszystkie inicjatywy kulturalne? Czy nie warto zapracować na miano kulturalnego miasta, kulturalnej wsi, kulturalnego człowieka? J. K.

Wyniki konkursu

70 LAT REWOLUCJI PAŹDZIERNIKOWEJ

Organizatorzy konkursu pn. „70 lat Rewolucji Październikowej” — nasza redakcja i Zarząd Miejsko-Gminny TPPR w Śremie z satysfakcją stwierdzają, iż cieszył się on dużym powodzeniem. Wpłynęły 334 odpowiedzi indywidualne i zbiorowe, w tym 42 prawidłowe. Wśród nich rozlosowano nagrody:

radio „Pionier” — Tamara Antczak, Śrem, ul. Kilińskiego 6/4, radio „Eltra” — Mieczysław Wachowski, Śrem, ul. Dzierżyńskiego 8/13, zegarek na rękę — Henryka Kościelniak, Książ, ul. Niepodległości 19, reprodukcję obrazu „Morze wiosną” — Danuta Walczak, Śrem, ul. Kilińskiego 8, książkę „Malarstwo Armenii” — Piotr Janicki, Śrem, ul. Dzierżyńskiego 16/36, dzban szklany — Janina Rogaczyk, Brzostowina 17, gm. Książ, dzban szklany — Edyta Bilska, Śrem, ul. Nowotki 6/25, talerz ozdobny — Maria Jasińska, Śrem, ul. Pzemysłowa 7/21, książkę „Klub Pickwicka” — Zarząd Szkolny TPPR w Szkole Podstawowej w Zbrudzewie, książkę „Niektęta ziemia” — Michał Zwawiak, Konarzyce 21 a, gm. Książ, torbę reklamową biura turystycznego „Gromada” — Renata Siedrzka, Konarskie 8/4, gmina Książ.

Organizatorzy konkursu serdecznie dziękują fundatorom nagród: Kombinatowi Budownictwa Ogólnego w Śremie, Cechowi Rzemiosł Różnych, „Spółem” PSS, Urzędowi Miasta i Gminy, Zarządowi Miejsko-Gminnemu ZSMP, Oddziałowi OST „Gromada”, a zwycięzcom gratulują.

A oto prawidłowe odpowiedzi na pytania konkursowe:

Odp. 1

Był to II Ogólnopolski Zjazd Rad Delegatów Robotniczych i Żołnierskich. Obradował 25—27 X (7—9 XI) 1917 r. w Piotrogradzie w Smolnym.

Odp. 2.

„Deklaracja Praw Narodów Rosji” (opracowana przez Lenina i 2 (15) XI 1917 r. zatwierdzona przez Radę Komisarzy Ludowych; ukazała się w „Prawdzie” następnego dnia).

Odp. 3

Czapajew Wasilij Iwanowicz (1887-1919 r.).

Odp. 4

Krażownik „Aurora”. Okręt Floty Bałtyckiej (wodowany w 1903 r.).

Odp. 5.

Julian Leszczyński-Leński (1889-1939 r.).

Odp. 6.

a) Uchwalony został układ o zjednoczeniu republik radzieckich.
b) Uchwalona została deklaracja o powstaniu ZSRR.

Odp. 7.

Jako pierwsza z republik powstała — 7 XI 1917 r. — Rosyjska Socjalistyczna Republika Radziecka. Proklamowana oficjalnie na III Zjeździe Delegatów Rad Robotniczych i Żołnierskich — 23—31 I 1918 r. Stolica — Moskwa.

Odp. 8.

ZSRR graniczy z dwunastoma krajami (Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna, Chińska Republika Ludowa, Mongolia, Afganistan, Iran, Turcja, Rumunia, Węgry, Czechosłowacja, Polska, Finlandia, Norwegia).

Odp. 9.

Białoruska Socjalistyczna Republika Radziecka, Ukraińska Socjalistyczna Republika Radziecka.

Odp. 10.

Ermitaż.

Odp. 11.

Władimir Wysocki (ur. 25 I 1938 r. w Moskwie, zm. 25 VII 1980 r.).

Odp. 12.

Kosmodrom Bajkonur, Gwiezdne Miasteczko.

(ape.)

KRONIKA

WYDARZEŃ

INAUGURACJA ROKU KULTURALNEGO

10 października br. w Wiejskim Domu Kultury w Błociszewie — filii Śremskiego Ośrodka Kultury odbyła się inauguracja nowego roku kulturalnego. Placówka ta jest przykładem praktycznego wdrożenia w życie zasad współdziałania w rozwijaniu życia kulturalnego środowiska wiejskiego. WDK w Błociszewie prowadzony jest wspólnie przez RSP Błociszewo, GS w Śremie i Śremski Ośrodek Kultury.

PLASTYCY AMATORZY W PALACU KULTURY

W XII wojewódzkim przeglądzie plastyki nieprofesjonalnej zorganizowanym przez Pałac Kultury w Poznaniu brali udział śremscy plastycy-amatorzy. Są to: Alina Bratek, Iwona i Jerzy Kondrasowie, Andrzej Murawski, Bogdan Styperek, Ryszard Szulc i Janusz Zawadzki.

SZTANDAR DLA JUBILATÓW

W rocznicę 100-lecia działalności Koło Pszczelarzy w Śremie otrzymało swój sztandar. Uroczystości z tym związane odbyły się 17 października br. w auli Zespołu Szkół im. Gen. Józefa Wybickiego. Jubilatów gratulujemy.

HOŁD DLA OFIAR FASZYZMU

20 października br. w 48 rocznicę najtragiczniejszego dnia dla mieszkańców Śremu i okolic, na Pl. Pamięci Narodowej oddano hołd ofiarom faszyzmu — dziewiętnastu obywatelom ziemi śremskiej zamordowanym przez hitlerowców. Organizatorem manifestacji był Zarząd Miejsko-Gminny ZBoWiD w Śremie.

JUBILEUSZ KÓLEK ROLNICZYCH

21 października br. w sali Cechu Rzemiosł Różnych odbyły się uroczystości związane z obchodami Dnia Organizacji Kółek Rolniczych i 30 rocznicy powstania Kółek Rolniczych w PRL. Gospodarzem uroczystości był Gminny Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych w Śremie.

LAUREACI MIĘDZYNARODOWEGO KONKURSU

W konkursie pn. „Nigdy więcej wojny, nigdy więcej Trebłinki” ogłoszonym przez Międzynarodowe Stowarzyszenie im. Janusza Korczaka uczniowie Szkoły Podstawowej nr 4 w Śremie — Piotr Nawrot i Marcin Tromski zdobyli II miejsce. W nagrodę uczniowie wezmą udział w międzynarodowym obozie wspólnie z dziećmi z Grecji, NRD, RFN, Izraela, Węgier, Francji i Włoch. Szkołę wyróżniono za największą ilość nadesłanych prac konkursowych. Laureatom gratulujemy.

ROK OŚWIATOWY TWP ROZPOCZĘTY

27 października br. w czytelni Biblioteki Publicznej w Śremie zainaugurowano nowy rok oświatowy Towarzystwa Wiedzy Powszechniej. Na spotkaniu lektorów TWP z pięciu gmin wykład inauguracyjny wygłosił prof. Gerard Straburzyński.

GOŚCIE RADZIECCY U ŚREMSKICH ODLEWNICZEK

Na zaproszenie Zarządu Koła LKP w Śremskiej Odlewni w październikowym spotkaniu uczestniczyli goście radzieccy z konsulatu ZSRR w Poznaniu: Tatiana Bogolubow, Walentyna Zykowa, Nikołaj Polujanow oraz sekretarz konsulatu Sergiej Bogolubow. Uzgodniono dalszą współpracę pomiędzy kobietami z Odlewni Żeliwa a kobietami radzieckimi z Konsulatu ZSRR w Poznaniu.

SPOTKANIA Z POSŁANKĄ

„Działalność w upowszechnianiu i kształtowaniu kultury życia codziennego” to temat październikowego Plenum Zarządu Miejskiego Ligi Kobiet Polskich. Gościem śremskich kobiet była posłanka na Sejm PRL Bożena Urbańska.

PRZECIW PRZERYWANIU CIĄŻY

„Pierwsze dni życia — od poczęcia do porodu” oraz „Przerwanie ciąży — decyzją kobiety” to tytuły filmów prod. francuskiej i amerykańskiej, które za pośrednictwem Śremskiego Ośrodka Kultury obejrzało około 800 uczniów szkół ponadpodstawowych. Uzupełnieniem filmów była prelekcja mgr. Jana Neugebauera z Ośrodka Studiów i Upowszechniania Zasad Odpowiedzialnego Rodzicielstwa Rady ds. Rodziny Stowarzyszenia PAX.

AKCJA „ŚWIATŁA”

W dniach 10 i 11 października br. z inicjatywy Ligi Obrony Kraju, Ośrodka Szkolenia Zawodowego Kierowców i Przesposobienia Obronno-Politycznego w Śremie oraz Rejonowego Urzędu Spraw Wewnętrznych przeprowadzono akcję bezpłatnej kontroli ustawiania świateł w pojazdach samochodowych. Podobną akcją przeprowadzono 7 listopada br., a jej organizatorem był Państwowy Ośrodek Maszynowy i Rejonowa Kolumna Transportu Sanitarnego. Gratulujemy inicjatywy i dziękujemy w imieniu wszystkich kierowców.

70 LAT WIELKIEGO PAŹDZIERNIKA

5 listopada br. w sali widowiskowej Odlewni Żeliwa w Śremie odbyła się uroczysta akademie z okazji 70 rocznicy Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Październikowej, której organizatorem był Zarząd Miejsko-Gminny TPPR w Śremie. W części artystycznej wystąpiły zespoły z ZSRR — Ludowych Chór Ukraińskiej Pieśni „Wizerunek” oraz Ludowy Zespół Taneczny „Burewiestnik” z Charkowa. W tym samym dniu, w godzinach południowych, odbyła się z okazji 70-lecia Rewolucji Październikowej okolicznościowa akademie dla młodzieży szkolnej. Gospodarzem uroczystości byli uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 2 im. Bohaterów Armii Radzieckiej w Śremie.
opr. K. G.

SPORT TURYSTYKA REKREACJA

BIEGI PRZELAJOWE

W dniu 20.X. odbył się tradycyjny Memoriał 20 Października w Biegach Przelajowych. Rozpoczął się apelem na Pl. Pamięci Narodowej. Otwarcia imprezy dokonał Prezes ZBoWiD w Śremie Jerzy Grzech. Uczestnicząca młodzież przemarszerowała z orkiestrą dętą na Stadion Sportowy XXV-lecia PRL, gdzie zostało rozegranych 13 biegów. Udział w biegach wzięło 1668 zawodników. W poszczególnych kategoriach wiekowych zwyciężyli: Anna Zimińska, Robert Kmiecik, Anna Ginter, Tomasz Daszyński, Marzena Kotowska, Krzysztof Gotoslik, Marzena Bykowicz, Jacek Zimiński, Marzena Pawlak, Rafał Woźny, Stanisław Menzel. Puchar ZBoWiD w kat. szkół podstawowych zdobyła Szkoła Podstawowa Nr 5 Śrem. Puchar Przechodni Związku Inwalidów Wojennych w kat. szkół średnich zdobyło Liceum Ogólnokształcące z Kórnika.

4.X. odbyły się biegi uliczne na Jezioranach o Puchar Przechodni Prezesa Spółdzielni Mieszkaniowej. Startowało 780 zawodników w 8 biegach. Puchar po raz trzeci zdobyła na własność Szkoła Podstawowa Nr 5.

W przeprowadzonych rejonowych drużynowych biegach przelajowych w dniu 16.X. w kat. dziewcząt zwyciężyła Szkoła Podstawowa Nr 5, w kat. chłopców Szkoła Podstawowa Nr 4.

W mistrzostwach województwa poznańskiego w biegach przelajowych, które odbyły się w Poznaniu, w kat. młodzieżek Agnieszka Dzierżyńska zajęła IV miejsce, Arleta Maćkowiak V miejsce.

KOSZYKÓWKA

W dniu 7.X. rozegrany został mecz koszykówki juniorów pomiędzy „Wartą” Śrem a reprezentacją Brna z CSRS. Zwyciężyła „Warta” 68:65. Najlepszymi zawodnikami byli: Robert Białowas 21 pkt., Jacek Łączny 15 pkt., Bartosz Adamski 14 pkt., Robert Lucka 10 pkt.

TURYSTYKA

W dniu 18.X. odbył się w Zbrudzewie IX Rajd Młodości zorganizowany przez Oddział PTTK w Śremie i Szkołę Podstawową w Zbrudzewie. Na mecie zgłosiło się 214 turystów, którzy otrzymali tradycyjną grochówkę i znaczek rajdowy.

LUDOWE ZESPOŁY SPORTOWE

Reprezentacja miasta i gminy Śrem zajęła V miejsce w Wojewódzkiej Spartakiadzie Wsi o Puchar Wojewody Poznańskiego, która odbyła się w Sierakowie w dniach 3—4.X. Najlepsze wyniki uzyskały siatkarki LKS „Piast” zajmując I miejsce oraz drużyna wielobojowa.

PIŁKA NOŻNA

Rozegrany został turniej szkół wiejskich w piłce nożnej o mistrzostwo gminy. I miejsce zajęła Szkoła Podstawowa z Bodzyniewa przed Szkołą Podstawową z Nochowa i Zbrudzewa.

W mistrzostwach miasta szkół podstawowych w piłce nożnej, zarówno w grupie starszej jak i młodszej, zwyciężyła Szkoła Podstawowa Nr 4.

W eliminacjach Mistrzostw Polski Hutników, które odbyły się w Śremie w dniu 10.X., zwyciężyła Huta Szczecin przed „Pometem” Poznań i Odlewnią Żeliwa w Śremie.

Zakończyły się rozgrywki rundy jesiennej ligi międzyzakładowej w piłce nożnej. W lidze prowadził KS KKS „Lech” Śrem przed Odlewnią Żeliwa i TKKF „Jeziorany”. W II lidze — Spółdzielnia Transportu Wiejskiego przed Gminną Spółdzielnią i Kombinate Budownictwa Ogólnego.

TEATR:

- 20 listopada, g. 10.00, 12.30, 17.00 — „JOHN i MARY” (Meryn Jones) — spektakl w wykonaniu aktorów Teatru Ochoty z Warszawy — Kino „Klubowe”.
- 20 listopada, g. 17.30 — „DOM OTWARTY” — T. Nowy (wyjazd)
- 21 listopada, g. 17.30 — „WESOŁA WDÓWKA” — T. Muzyczny (wyjazd)
- 25 listopada, g. 16.30 — „DZIADY” — T. Polski (wyjazd)
- 1, 2, 3 grudnia g. 9.00 — „WIELKOLUDY” — T. Nowy (wyjazd).

IMPREZY:

- 11, 12, 13 grudnia — „GWIAZDKA W ARENIE” — wyjazdy na cyrkowo-estradowe widowisko dla dzieci.

FILM:

- 2 grudnia, g. 8.30, 10.30, 12.30 — III PRZEGLĄD TWÓRCZOŚCI FILMOWEJ STUDIA FILMÓW RYSUNKOWYCH WYTWÓRNI BIELSKO-BIAŁA (we współpracy z Gostyńskim Ośrodkiem Kultury)
- 12, 19 grudnia, g. 15.00 — Projekcje filmów fabularnych dla dzieci — SOK

IMPREZY KLUBOWE:

- 26 listopada, g. 16.00 — WIECZÓR ANDRZEJKOWY (dla osób niepełnosprawnych)
- 27 listopada, g. 18.00 — „BAL U ANDRZEJA”
- 5 grudnia, g. 16.00 — Dekoracja świątecznego stołu
- 5 grudnia, g. 15.00 — NIEDZIELNY UNIWERSYTET LUDOWY — inauguracja
- 23 grudnia, g. 17.00 — WIGILIA DLA OSÓB SAMOTNYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

KONKURSY:

OGÓLNOPOLSKI KONKURS RECYTATORSKI
— eliminacje rejonowe dla młodzieży i dorosłych odbędą się 11 grudnia w Śremskim Ośrodku Kultury.

REZERWATY, PARKI KRAJOBRAZOWE I NARODOWE W POLSCE
— turniej turystyczno-krajoznawczy dla uczniów kl. VI—VIII. Zgłoszenia do końca grudnia b.r. Finał turnieju w lutym 1988 r. Organizator — Klub PTTK przy SOK.

KONKURS NA RECENZJĘ TEATRALNĄ

— dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Recenzje z dowolnych przedstawień teatralnych przyjmujemy do końca stycznia 1988 r. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi w marcu z okazji Międzynarodowego Dnia Teatru. We wszystkich konkursach przewidziano nagrody!

WIEJSKI DOM KULTURY W BŁOCZISZEWIE — filia SOK PROPONUJE:

- 20 listopada, g. 15.00 — spotkanie z aktorem Tomaszem Mędrzakim
- 21 listopada, g. 17.00 — Racjonalne żywienie — pokaz kulinarny
- 23 listopada, g. 16.00 — Wycieczka autokarowa do Puszczykowa (zwiedzanie Muzeum Przyrodniczego i Muzeum im. A. Fiedlera)
- 7, 14, 21 grudnia, g. 16.00 — Projekcje bajek dla dzieci
- 1—31 grudnia — Wystawa fotografii amatorskiej.

J. K.

Poniedziałki:

- 16.30—17.00 — rytmika dla dzieci (3—7 lat)
- 17.00—20.00 — kurs dziewiarstwa ręcznego
- 17.00—20.00 — kurs kroju i szycia (I grupa)
- 17.00—20.00 — czynny punkt biblioteczny

Wtorki:

- 17.00—19.00 — młodzieżowy zespół ballady poetyckiej
- 19.00—21.30 — klasyczna joga indyjska — spotkania praktyczno-teoretyczne
- 17.00—20.00 — czynny punkt biblioteczny

Środy:

- 16.30—18.00 — dziecięcy zespół wokalnno-taneczny
- 18.00—21.00 — kurs kroju i szycia (II grupa)
- 17.00—20.00 — czynny punkt biblioteczny

Czwartki:

- 17.30 (19. XI.) — „Kulisy opery” — cz. II — prezentuje Z. Dworzeczki
- (10. XII.) — „Australia w przeźroczach” — cz. III — prezentuje R. Laskowski
- (17. XII.) — „Kulisy opery” — cz. III — prezentuje Z. Dworzeczki

Piątki — klub nieczynny

Soboty:

- 16.00—18.00 — dziecięca sekcja strzelania z wiatrówki
- 17.00—22.00 — czynny punkt biblioteczny

G.W.

sentencja miesiąca

Dobro rzadko wypływa z dobrej rady

Zespół redakcyjny: Karol Gastamski — przewodniczący, Renata Kocielińska — zastępca przewodniczącego, Ewa Nawicka — sekretarz redakcji, Stanisław Falecki, Wojciech Górski, Gabriel Jasiński, Jerzy Kondras, Adam Padsiadły, Irena Staszewska, Roman Szafrąński, Marceł Szczęsny, Zbigniew Szmidt, Kazimierz Zastawny.
Dział Techniczny: Eugeniusz A. Ferster, Maciej Waraczewski.
Fotoreporterzy: Krzysztof Jurga, Władysław Smolich.
Redakcja zastrzega sobie prawo decyzji druku nadesłanych materiałów, dokonywania skrótów i adustacji tekstów. Za treść ogłoszeń Redakcja nie odpowiada.
Adres redakcji: 63-100 Śrem, ul. Kilińskiego 2, telefon 44-67 i 46-29
PZGMK 6 — 61905/87 — 2000 — B-3

c.d. SPORT

STRZELECTWO

Śremski Ośrodek Sportu i Rekreacji przy współudziale Ligi Obrony Kraju zorganizował zawody strzeleckie dla zakładów pracy. W punktacji drużynowej dwa pierwsze miejsca, zajął „PEKAES” Autotransport SA, III m. Spółdzielnia Pracy Usług Wielobranżowych. Indywidualnie zwyciężył Wiktor So merfeld z LOK Śrem, II m. Ryszard Wasielewski — Spółdzielnia Inwalidów „Warta”, III m. Tadeusz Somerfeld — „PEKAES”.

INFORMACJE

Powołany został Społeczny Komitet rozbudowy i modernizacji stadionu sportowego MŚKS „Warta” przy ul. 1 Maja. Przewodniczącym komitetu wybrano Macieja Tomaszewskiego — Przewodniczącą Rady Miejsko-Gminnej PRON w Śremie. Komitet za naszym pośrednictwem zwraca się z gorącym apelem do społeczeństwa, zakładów pracy o wszelką pomoc w rozbudowie stadionu.
Odlewnia Żeliwa HCP w Śremie organizuje kurs ratowników wodnych. Chętni mogą się zgłaszać w obiekcie sportowym HCP ul. Staszica 1.

LEKKA ATLETYKA

W Poznaniu w dniu 10.X. odbyły się zawody w lekkiej atletyce o Puchar Kuratora Oświaty i Wychowania. Reprezentanci Śremu zajęli następujące miejsca: pierwsze — 400 m — Agnieszka Dzierżyńska, oszczep — Sylwia Szymańska, drugie — 200 m — Magdalena Kałużna, skok w dal — Piotr Mikołajczak, 400 m — Jacek Zimiński, trzecie — skok w dal — Krystyna Jagosz.

Roman Szafrąński